

মানৱ ইতিহাসৰ ৰূপান্তৰক

“এজন মাথোঁ ব্যক্তিৰ ধাৰণাৰাজিয়েই এক অসাধাৰণ পাৰ্থক্য আনি দিব পাৰে। মানৱজাতিৰ ইতিহাসৰ একো একোটা ৰূপান্তৰত সাধাৰণতে নৱ ধাৰণাবোৰে অৰিহণা যোগাইছিল। আমি এনে ধাৰণাবোৰৰ কেইটামান উদাহৰণ চাওঁ আহক...

এলান ট্যুৰিংৰ এটি মূৰ্তি; ইংলেণ্ডত

এলান ট্যুৰিং আছিল দ্বিতীয় মহাসমৰৰ সময়ত জাৰ্মান সৈন্যই ব্যৱহাৰ কৰা গোপন সংকেতসমূহ ভেদ কৰাত সহায় কৰোঁতা। গোপন সংকেত বিশ্লেষণৰ তেওঁৰ অসাধাৰণ গাণিতিক ধাৰণা আছিল। তেওঁৰ নতুন ধাৰণাসমূহৰ অবিহনে মহাসমৰখন কমেও আৰু দুবছৰ ধৰি চলি থাকিলহেঁতেন। বিশেষকৈ, নৰ্মন্দীত যুঁজ দিয়াটো সম্ভৱ নহ'লহেঁতেন। এইটো অতি চিত্তাকৰ্ষক কথা যে এটা মাথোঁ মগজুৰ এটা ধাৰণায়েই গোটেই পৃথিৱীত ইমান ডাঙৰ প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে। কিন্তু তেওঁৰ অনুপ্ৰেৰণাটো কি আছিল? তেওঁ এজন দেশপ্ৰেমিক নাছিল। উত্তৰটো সৰল; তেওঁৰ প্ৰধান প্ৰেৰণাটো আছিল সাঁথৰ ভঙা, গুপ্তৰহস্য ভেদ কৰা, জটিল প্ৰশ্নৰ প্ৰত্যাহ্বান গ্ৰহণ কৰা। তেওঁ মাথোঁ সেইবাবেই আছিল।

পল এয়াৰ্ডছ কুৰি শতিকাটোৰ সৰ্বাধিক উৎপাদনক্ষম গণিতজ্ঞজন। (তেওঁ লিখিছিল ১৫০০ৰো অধিক গৱেষণা-পত্ৰ, আৰু তেওঁৰ আছিল ৫০০ৰো অধিক সহ-লেখক।) এই হাংগেৰীয় গণিতজ্ঞজনৰ কোনো ঘৰ নাছিল, গাড়ী নাছিল, বেংক একাউন্ট নাছিল, দৰমহা নাছিল, একোৰেই নাছিল। তেওঁৰ আছিল মাথোঁ এটা চুটকেছ আৰু তেওঁৰ ধাৰণাবোৰ। তেওঁ গোটেই জীৱন উপপাদ্য কিছুমানত লাগি আছিল। যেতিয়া তেওঁ কিবা পুৰস্কাৰ ৰূপে কিছু ধন লাভ কৰিছিল, তাৰো অংশ আন একোটা উপপাদ্য প্ৰমাণৰ বাবে পুৰস্কাৰ ৰূপে দি দিছিল।

লিঅ' চিলাৰ্ড

১৯৩৩ চনত লিঅ' চিলাৰ্ড আছিল শৃংখল বিক্রিয়া (chain reaction) বিষয়টো উপলব্ধি কৰা প্ৰথমজন মানুহ। এদিনাখন তেওঁ এখন বাতৰি-কাকত পঢ়ি আছিল আৰু তাতে পাৰমাণৱিক পদাৰ্থবিদ্যাৰ জনক ৰাডাৰফ'ৰ্ডৰ বক্তৃতা এটাৰ সম্পৰ্কে এটা বাতৰি পালে। পৰমাণুত নিহিত শক্তি সম্পৰ্কে ৰাডাৰফ'ৰ্ডে কোৱা কেইটিমান কথাই তেওঁৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিলে। ৰাডাৰফ'ৰ্ডে কৈছিল, "It would be moonshine talking if you are willing to extract energy

from the atom." অন্য ভাষাৰে ক'ব বিচাৰিলে, তেওঁ কৈছিল যে, পৰমাণুত কিছু শক্তি নিহিত থাকে, কিন্তু সি ইমানেই সামান্য যে তাক লৈ কেতিয়াও একো কৰিব পৰা নাযায়। চিলাৰ্ডে সেইটো বিশ্বাস কৰা নাছিল আৰু ৰাডাৰফ'ৰ্ডৰ কথাটো ভুল বুলি প্ৰমাণ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিল। তেওঁ কামত লাগি গৈছিল আৰু দিনৰ পাছত দিন চিন্তাত মগ্ন আছিল। আৰু এদিনাখন লণ্ডনত এটা পথ পাৰহে ফুৰোতেই শৃংখল বিক্রিয়া আৰু পাৰমাণৱিক শক্তিৰ সূচকীয় ক্ৰমবৃদ্ধিৰ তত্ত্বটো তেওঁৰ বোধোদয় হৈছিল।

চিলাৰ্ড মানহাটান প্ৰকল্পৰো বাটকটীয়া আছিল। আৰু যেতিয়া তেওঁ প্ৰিন্সটনত আইনষ্টাইনক লগ কৰিছিল, তেওঁ আইনষ্টাইনক শৃংখল বিক্রিয়া আৰু পাৰমাণৱিক বোমাৰ সম্পৰ্কে কৈছিল। আইনষ্টাইন আচৰিত হৈ গৈছিল, কাৰণ তেওঁ সেই সম্পৰ্কে ভবাই নাছিল। এইটো আমোদজনক কাহিনী, কাৰণ বহুতে পাৰমাণৱিক বোমাৰ লগত আইনষ্টাইনৰে নাম লয়। অৱশ্যে পাৰমাণৱিক বোমাৰ আঁৰৰ মূল লোকজন আছিল ৰবাৰ্ট ওপেনহাইমাৰ, যি সিমান জনাজাত নহয়। অত্যন্ত শক্তিশালী বোমা নিৰ্মাণৰ সম্ভাৱনাৰ সম্পৰ্কে সতৰ্ক কৰি দিবলৈ আইনষ্টাইন আৰু চিলাৰ্ডে ৰাষ্ট্ৰপতি ৰুজভেল্টলৈ চিঠি লিখিছিল।

ওপৰৰ তিনিওজন বিজ্ঞানীয়ে কেৱল উপযুক্ত ধাৰণাৰাজিৰ জৰিয়তেই আক্ষৰিক অৰ্থতেই পৃথিৱী সলনি কৰি দিছিল। নৱ ধাৰণাৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ সাংঘাতিক ক্ষুধা আছিল।"

– আলি কায়াম্পৰ

(এগৰাকী গণিত শিক্ষক, লেখক আৰু গণিত জনপ্ৰিয়কৰণৰ হকে বিবিধ কাম কৰোতা।)